

Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ВИКЛИК ГЛОБАЛЬНОГО СВІТУ

МАТЕРІАЛИ
IX Міжнародної науково-практичної конференції

20-21 травня 2025 р.

Полтава – 2025

Редакційна колегія

Надія М'якушко – докторка філософії у галузі політичних наук, кандидатка політичних наук, доцентка, в. о. завідувачки кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти, директорка Полтавського інституту економіки і права (**голова**).

Роман Шаравара – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри правознавства та фінансів, перший заступник директора Полтавського інституту економіки і права.

Руслан Басенко – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-педагогічної роботи, міжнародної та грантової діяльності, завідувач кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права (**відповідальний редактор**).

Сергій Короед – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правознавства та фінансів Полтавського інституту економіки і права.

Валерій Бебик – доктор політичних, кандидат психологічних наук, професор, професор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, лауреат Державної премії імені І. Франка в галузі інформаційної діяльності та Міжнародної премії імені М. Гоголя.

Віталій Заїка – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавський інститут економіки і права

Ольга Бацман – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти Полтавського інституту економіки і права.

Наталія Рябокінь – кандидатка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського інституту економіки і права.

Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу : Матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф., 20-21 травня 2025 р. / Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег. : Н. М'якушко (голова), Р. Шаравара, Р. Басенко та ін.; відп. ред. Р. Басенко. Полтава : ПІЕП, 2025. 464 с.

ISBN 978-966-388-721-0

У збірнику матеріалів представлено доповіді та повідомлення наукового зібрання вчених, організаторів освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, здобувачів різних ступенів освіти, які присвячені аналізу політико-правових, соціально-філософських, освітньо-педагогічних, фінансово-економічних та інших вимірів інноваційного розвитку України та світу. Окремо звернено увагу на протидію України російській військовій агресії та окреслено шляхи повоєнної відбудови країни.

Матеріали збірника будуть цікавими вченим, викладачам і здобувачам освіти, усім, хто залучений до науково-теоретичного аналізу сучасного світу.

УДК 330.111.66(477):34

**Рекомендувала до друку вчена рада
Полтавського інституту економіки і права
10 червня 2025 року, протокол № 5**

Автори несуть особисту відповідальність за повноту висвітлення досліджуваного питання, системність викладу матеріалів, достовірність наведених фактів та їхню автентичність, правильне цитування, академічну доброчесність.

Статті друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

Передмова	13
Розділ 1	
Політико-правові, соціально-економічні та культурно-освітні виміри життя України в умовах воєнного стану та перспективи відбудови	
Olha Kushnirova STEAM approach using in philological projects	14
Władysław Wornalkiewicz Możliwości usprawnienia procedury orzecznictwa z zastosowaniem IT	16
Полад Аббасов Органи місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та їх повноваження	29
Геннадій Аванесян, Дар'я Замчій Адміністративно–господарські санкції як інструмент державного регулювання	32
Наталія Аксакова Вплив радянської політики на формування норм українського правопису	34
Наталія Богданова Право і геополітика у час війни: українське суспільство між стабільністю та змінами	37
Сергій Бойко Відповідальність військового командування за злочини за ККУ та міжнародним правом	40
Максим Бондаревський, Вікторія Сергієнко Теоретико-правові основи колізій у законодавстві	43
Артем Бондаренко, Станіслав Ольховський Правові виміри суспільного життя в Україні в умовах воєнного стану	46
Дем'ян Братасюк, Роман Потапчук Проблеми та перспективи ефективного провадження медіації в Україні	47
Дмитро Вальчук Захист комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності	49
Володимир Вареницький Педагогічні умови розвитку підприємницької культури майбутніх фахівців туризму та рекреації у системі вищої освіти	52
Олена Вдовіна Вища освіта України у VUCA-світі: стратегія якості на зламі непередбачуваності та цифрової трансформації	55
Максим Вітушко Ставлення громадян до впровадження штучного інтелекту у процес прийняття рішень	58
Анастасія Гевчук Актуальні проблеми правового регулювання трудової міграції	62
Сергій Гладкий Правовий менталітет українців: на зламі епох	64
Антон Глоба Актуальні проблеми цивільної юрисдикції в період військового стану	67
Наталія Год Ренесансний гуманізм у вимірах сучасної історичної освіти	68

Леся Гончаренко

Роль Академії Європейського права в підготовці майбутніх фахівців у галузі права 72

Оксана Даниско

Інтеграція цілей сталого розвитку в освітньо-професійні програми підготовки майбутніх учителів фізичної культури 74

Максим Дашівський

Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємства 77

Юлія Деркач

Ямна культурно-історична спільність у нових дослідженнях. Український та міжнародний контекст 79

Віталій Дмитренко, Віта Дмитренко

Концепт «кінця історії» в європейській інтелектуальній думці 81

Світлана Дудецька

Працевлаштування студентів-випускників правознавчих спеціальностей: виклики та перспективи 83

Сергій Дудко

Нормативно-правові засади і тенденції реформування загальної середньої освіти та ЗЗСО в умовах сучасних викликів 85

Ігор Зубков

Виклики та напрями досліджень щодо інтеграції штучного інтелекту у вищу освіту України 88

Руслан Зубков

Особливості розвитку реального сектора економіки 91

Олена Ільченко

Особистісно-орієнтований підхід до організації і проведення виробничої педагогічної практики 93

Максим Калатур

Геополітичні виміри суспільного життя в Україні в умовах воєнного стану 96

Дар'я Каліненко

Рецепція римського права у континентальній Європі: від глосаторів до сучасності 97

Геннадій Каракулько

Відповідальність осіб, які діють у групах або через організації в міжнародному кримінальному праві 98

Олександра Кармаза

Альтернативне вирішення виборчих спорів: використання медіації при вирішенні виборчих спорів 100

Михайло Коваленко, Володимир Філонченко

Проблема збереження Малотростянецького курганного могильника скіфського часу: пам'яткоохоронних аспект 103

Михайло Коваленко, Леонід Чуприна, Андрій Артем'єв

До питання про еволюційне значення дентина 105

Володимир Коваленко

Відповідальність за пособництво у міжнародному праві 108

Жанна Кононенко, Денис Гребенюк, Ярослав Ведюк

Інноваційний імператив: формування та утримання конкурентних позицій на ринку 110

Жанна Кононенко, Ігор Діхтенко, Дмитро Котица Економічні стимули та їхній вплив на продуктивність праці.....	114
Сергій Короед Стягнення активів підсанкційних осіб в дохід держави в механізмі правового забезпечення соціально-економічного розвитку України в умовах воєнного стану	117
Владислав Корольов Еволюція теорії суспільного добробуту: основні концептуальні підходи	120
Олексій Кресін Теза російської пропаганди щодо «самовизначення народів України», керований хаос і гібридна війна.....	122
Вікторія Кулакова Нагляд регулятивного органу за страховим ринком	125
Вікторія Куц Теоретичні засади грошових потоків, їхні види та формування у звітності	129
Анна Лапишина Реформування судової системи України: між декларацією і реальністю	131
Леся Лебедик Розвиток особистості майбутнього психолога у безпечному освітньому просторі	132
Іван Лісний Запровадження цифрових технологій у сферу обігу цінних паперів.....	135
Олександр Лук'яненко, Назар Майструк Музеї як платформи культурної дипломатії: інтеграція освітніх функцій в умовах глобальної турбулентності	137
Анна Максимич Інфляційні очікування в теорії і практиці	140
Людмила Малярець, Олексій Бударін, Тетяна Скляр Визначення потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах	142
Олексій Марко Децентралізація як ключова характеристика цифровізації демократичного врядування	145
Ярослав Мартиненко Штучний інтелект в роботі юриста.....	147
Олександр Марченко, Тетяна Антонюк Прогнозування інноваційної та цифрової спроможності України у післявоєнний період. Forecasting Ukraine's innovation and digital capacity in the post-war period	150
Олександр Марченко, Денис Боровський Проблеми фінансової системи України в умовах війни і шляхи їх вирішення. Problems of the financial system of Ukraine during the war and ways to solve them ..	151
Олександр Марченко, Владислав Кривовид Розвиток розумного екологічного франчайзенгу в умовах економічної конвергенції. Development of smart ecological franchising in the context of economic convergence	152
Олександр Марченко, Сергій Петріченко Реальний сектор економіки України в умовах війни та перспективи його відбудови. The real sector of Ukraine's economy in the conditions of war and the prospects for its reconstruction	153

Микола Мельник

Питання соціальних гарантій військовослужбовців та їх сімей в умовах
воєнного стану в Україні 155

Тетяна Непокупна, Олена Годзь

Трансформаційні імпульси ХХІ століття: виклики для освіти, науки, політики .. 158

Тетяна Олійник

Організація самостійної роботи здобувачів освіти засобами інформаційних
технологій..... 160

Вікторія Орел

Юридична аргументація у римському праві 162

Олег Остапенко

Теоретичні засади гуманізації загальнопедагогічного процесу в закладах
загальної середньої освіти..... 165

Іван Паламарчук

Щодо питання повернення в Україну незаконно виведених в іноземні держави
активів: в контексті правовідносин, що виникають у зв'язку з оборотом
віртуальних активів..... 167

Євгеній Панов

Правові механізми запозичення досвіду охорони довкілля Республіки Сінгапур
в контексті післявоєнного відновлення природи України 170

Євгенія Панова

Актуальні аспекти форс-мажорних обставин в господарських правовідносинах. 171

Валерій Паталаха

Формування колективної ідентичності в основних теоріях європейської
інтеграції..... 173

Олександр Пилипенко

Філософія науки ХХІ століття..... 176

Дмитро Піддубний

Передумови становлення сучасної медіації 180

Олександра Подольська

Римське право як фундамент європейської правової традиції 182

Віталій Попельнюк

Правові та геополітичні виміри суспільного життя України в умовах воєнного
стану: виклики продовольчої безпеки 183

Микола Рогоза, Ярослав Вівтоніченко, Роман Максимчук,

Володимир Шило

Управління інформаційно-аналітичним забезпеченням бізнес критичних
процесів як фактор розвитку компаній в умовах війни 186

Ігор Рой

Особливості діяльності нотаріусів під час воєнного стану 189

Антон Рябокін

Фінансові ресурси підприємства, їх зміст та види 192

Таміла Ряска

Конституційне право на освіту та його реалізація в умовах трансформацій 194

Марія Скільська

Договір аутстафінгу: поняття, підстави, переваги і перспективи..... 196

Юлія Снітко

Тестування мобільних додатків в середовищі Android Studio..... 199

Олена Стойко Зміна підходів до фінансування організацій громадського суспільства в Євросоюзі.....	201
Віктор Стрельніков Стан позашкільної освіти Полтавщини у роки війни	204
Дмитро Стрілко, Богдан Андрушко Ретроспективний аналіз становлення медіації в Україні	208
Дар'я Тарасенко Використання можливостей Screen Reader у навчальній діяльності на прикладі гуманітарних предметів та дисциплін.....	211
Владислав Теремецький Приватноправові засоби стимулювання інвестицій у проєкти післявоєнної відбудови України в контексті євроінтеграції	213
Світлана Товста, Денис Несен Сучасні тенденції розвитку інституту права власності в Україні.....	216
Світлана Товста, Олександр Петренко Цифрова трансформація правової системи України: виклики і перспективи правового регулювання	218
Світлана Товста, Ярослав Пешков Правове забезпечення національної безпеки: конституційно-правовий аспект ..	219
Світлана Товста Реституція та компенсація в цивільному праві: порівняльно-правовий аналіз національного та європейського підходів.....	220
Наталія Токуєва Психологічні чинники конформної поведінки особистості в структурі соціальної взаємодії.....	222
Іван Фельцан Правова наука повоєнної незалежної України: теоретико-правові аспекти	224
Галина Фербей Адаптація фінансових стратегій підприємств до макроекономічних шоків воєнного часу та періоду відбудови	227
Анастасія Фесенко Банківські ризики: класифікація та оцінювання.....	230
Аліна Фисун Аналіз ризиків у страхуванні: методи оцінки та управління	232
Сергій Фірсов, Сергій Дикань, Вікторія Єфремова Термінологічні помилки в законодавстві стосовно понять «ризик» і «безпека»	234
Роман Харченко Роль комунікації у релігійних практиках сучасного цифрового суспільства.....	236
Дмитро Чамара Суд присяжних в Україні в умовах воєнного стану: виклики та перспективи.....	240
Сніжана Чирва Відповідальність за співучасть в міжнародному кримінальному праві	242
Леонід Чуприна, Михайло Коваленко, Андрій Артем'єв Патологічні зміни у зубах населення розвинутого середньовіччя з терен сучасної України, як критерій визначення давності поховання.....	245
Андрій Шабалін Щодо розміру гонорару адвоката: на матеріалах практики Верховного Суду	251

Іван Шаптала

Віддання наказу про вчинення воєнного злочину як форма вчинення злочину,
передбаченого статтею 438 ККУ 253

Роман Шаравара, Тетяна Антонюк

Війна в Україні та її вплив на страхування: виклики та перспективи 255

Роман Шаравара, Дмитро Бікмухаметов

Маркетинговий механізм ціноутворення 258

Роман Шаравара, Владислав Бойко

Корелювання та механізм визначення показників інвестиційної привабливості
підприємства та економічної системи в цілому 263

Роман Шаравара, Сергій Петріченко

Діагностика кризового стану підприємства 267

Борис Шевченко

Економічні основи державних фінансів у кризових умовах 270

Лідія Шкварок

Правові виміри соціального захисту населення України в умовах воєнного стану 273

Олексій Штена, Наталя Зінченко

Геополітичні ризики для України в контексті російської збройної агресії..... 275

Віра Явір

Деколонізація України як етнополітичний процес 278

Марина Яненко

Теоретичні засади гуманізації викладання економіки в закладах загальної
середньої освіти 281

Розділ 2

Теорія і практика соціальної роботи та корекційної педагогіки

Iryna Nikitina

Psychological support at training activities of future specialists of the security and
defense forces in Ukraine 284

Олександр Барвінко, Ольга Бацман

Особливості інклюзивного навчання у ЗВО 286

Ольга Бацман, Yuliia Novinsky

Соціальний супровід осіб літнього віку: досвід Ізраїлю 289

Валентина Березан

Теоретичні аспекти використання цифрових технологій для подолання
соціальної ізоляції 290

Ігор Біленко, Надія Мякушко

Особливості соціального супроводу біженців з України в Німеччині 293

Ілля Біляев, Ніна Черняк

Ефективні методи допомоги та перспективи реінтеграції безпритульних осіб 295

Жанна Бордун

Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної системи 296

Олександр Вакуленко, Ольга Бацман

Технології профілактики професійного вигорання соціальних працівників
в умовах війни 298

Віта Вишневська, Ольга Бацман

Послуга підтриманого проживання для внутрішньо переміщених осіб в період
війни..... 299

Алла Гета	
Особливості формування культури здоров'я молоді.....	301
Ярослав Гетя	
Фізична реабілітація при переломах стопи	303
Анастасія Горенко, Ольга Бацман	
Поняття та класифікація сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах	305
Марина Гринь, Ольга Бацман	
Особливості надання соціальних послуг в сільській місцевості в умовах війни ...	309
Сніжана Давидова	
Фізична терапія в відновлювальний період при черепно-мозковій травмі.....	310
Вікторія Донченко	
Фізична терапія при бронхіальній астмі	312
Джанні Жигилій, Ольга Бацман	
Волонтерство як соціальний феномен в період війни в Україні.....	314
Віталій Заїка, Юрій Александров	
Хобі та колекціонування як механізм подолання тривоги та соціальної ізоляції в умовах сучасного суспільства.....	315
Віталій Заїка	
Особливості надання психологічної допомоги особам у кризових ситуаціях життя.....	316
Юлія Зайцева, Віктор Бондаренко	
Роль фізичної культури в адаптації внутрішньо переміщених осіб: соціальні та психологічні аспекти	318
Олена Захарченко	
Фізична терапія при переломах хребта	320
Артем Кавалір, Ольга Бацман	
Особливості соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами в умовах війни.....	321
Людмила Клеценко, Євгенія Вишар	
Особливості фізичної терапії при сколіозах у дітей	323
Андрій Коваль, Владислав Канівець	
Психолого-педагогічний супровід дітей із затримкою психічного розвитку: корекційний потенціал міждисциплінарної команди	325
Андрій Коваль, Ніна Черняк	
Цифрові інструменти в практиці соціального супроводу: виклики та переваги ..	327
Андрій Коваль, Світлана Чечотіна	
Профілактика професійного вигорання у фахівців соціальної сфери.....	329
Оксана Коренівська	
Лікувальне плавання як засіб фізичної терапії при сколіотичній хворобі	332
Павло Крайній, Ольга Бацман	
Профілактика «професійного вигорання» соціальних працівників	333
Олена Крисанова	
Фізична терапія при переломі стегнової кістки	334
Наталія Крупа, Надія Мякушко	
Аналіз поняття «сирітство» у науковій літературі.....	336
Любов Куторжевська	
Особливості вивчення майбутніми фахівцями соціальної сфери дисципліни «Технології організації дитячого оздоровлення та відпочинку»	338

Катерина Литус, Надія Мякушко	
Соціальна підтримка малозабезпечених родин.....	340
Тетяна Лукаш	
Фізична терапія при ДЦП	342
Євгеній Ляшенко, Ольга Бацман	
Соціальна профілактика алкоголізму в молодіжному середовищі.....	345
Богдан Максименко, Ніна Черняк	
Проблеми та виклики в підготовці соціальних працівників в Україні	347
Федір Медвідь, Марія Чорна, Аліна Красун	
Соціальна робота в умовах воєнного стану: правові засади	348
Антон Моренко	
Фізична терапія при ампутації нижньої кінцівки.....	351
Оксана Носенко, Ольга Бацман	
Соціальна профілактика кібербулінгу у підлітковому середовищі	352
Вікторія Петренко	
Фізична терапія при травмах кисті	354
Дмитро Сакевич	
Фізична терапія після ЧМТ.....	357
Валентина Сорокова	
Методологія побудови індивідуальних програм фізичної терапії хворих анкілозивним спондилітом 2 стадії	358
Вікторія Сорокова	
Фізична терапія при травмах зап'ястя	360
Вікторія Суханова	
Фізична терапія при травмі коліна	361
Катерина Ткач, Ніна Черняк	
Досвід і перспективи розвитку державної підтримки прийомних сімей в Україні	363
Євгеній Токар, Ніна Черняк	
Практичні аспекти соціальної роботи з жертвами сімейного насильства	365
Максим Тоненький, Ольга Бацман	
Особливості інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами..	367
Ірина Федосова, Надія Мякушко	
Поняття та зміст соціальних послуг в умовах війни.....	369
Антон Фесенко	
Фізична терапія при переломі фаланг пальців кисті	371
Іван Хижняк	
Фізична терапія при переломі плечової кістки.....	373
Павло Хоменко	
Сучасні тенденції вивчення адаптивної фізичної культури в системі підготовки фахівців фізичної культури та спорту	374
Марк Хромов, Ніна Черняк	
Особливості соціальної роботи з демобілізованими військовослужбовцями в умовах військового стану.....	377
Наталія Царенко	
Фізична терапія постінсультних хворих у лікарняний період	378
Олександр Цікал, Ольга Бацман, Надія Мякушко	
Особливості медіації у соціальній роботі	380

Артем Чернов, Віталій Заїка

Повернення з війни: соціально-психологічні особливості реадаптації та ресоціалізації ветеранів і ветеранок до умов цивільного життя – презентація колективної монографії..... 382

Альона Шавандаєва

Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної системи після ампутацій 384

Вікторія Шевчук

Психологічні аспекти емоційного вигорання матерів, які виховують дітей з різними формами дизонтогенезу 385

Розділ 3

Теоретичний і практичний потенціал лінгвістики у піднесенні національного духу та консолідації світового співтовариства

Serhii Bolotnikov

Some aspects of English language learning through mindfulness practice 388

Rostyslav Gromov

Examples of humanization of education in foreign language learning in other countries 391

Анна Алексашенко

Особливості перекладу термінології у галузі архітектури 394

Тетяна Борисова

Впровадження інтерактивних методів навчання з використанням ІКТ на заняттях англійської мови за професійним спрямуванням в медичних коледжах..... 396

Ганна Бродська

Роль регіональних діалектів у формуванні національної самосвідомості: приклад німецькомовного простору 400

Крістіна Винник

Поняття художнього перекладу 403

Світлана Гвоздьова

Інтерактивні методи навчання при викладанні латинської мови, переваги та практичне використання в освітньому процесі 404

Віталій Голик

Специфіка юридичних текстів 407

Алла Дедухо, Анастасія Рябуха

Лексичні особливості перекладу німецькомовних текстів юридичної тематики . 408

Костянтин Єфімов

Практичний аналіз перекладів та редагування 410

Владислав Золотаренко

Технічні засоби для перекладу та використання адаптованих термінів 412

Вадим Канащук

Інструменти для редагування: використання програм для перевірки граматики, стилістичних помилок, термінологічних баз даних..... 414

Діана Клочко

Розвиток міжкультурної компетенції учнів у процесі перегляду англійськомовних серіалів..... 415

Даніїл Корницький

Інтерпретація медичних даних та інструменти для редагування 418

Анна Кучер

Особливості використання параграфемних засобів у пакуванні молока 420

Вікторія Перевознюк

Сучасна література Кременчука в аспекті національно-патріотичного виховання 422

Наталія Рябокінь, Крістіна Глушко

Основи редагування науково-технічного перекладу..... 424

Наталія Рябокінь, Віталій Голик, Костянтин Єфімов

Практичний курс третьої (іспанської) іноземної мови для здобувачів першого
рівня вищої освіти спеціальності 035 «Філологія»..... 426

Наталія Рябокінь, Наталія Дяченко

Особливості усного та письмового перекладу..... 429

Наталія Рябокінь, Василиса Євсютіна

Основи синхронного перекладу в 21 столітті..... 430

Наталія Рябокінь, Владислав Золотаренко

Сучасна зарубіжна література 431

Наталія Рябокінь, Вадим Канащук, Данііл Корницький

Практика перекладу з третьої (іспанської) іноземної мови у ЗВО 433

Наталія Рябокінь, Діана Мустафаєва

Огляд сучасної драми в літературі..... 436

Наталія Рябокінь, Наталія Ночовна, Станіслав Пашко

Специфіка перекладу іспанськомовної, німецькомовної, англомовної поезії
на українську мову 438

Наталія Рябокінь, Наталія Ночовна

Культурологічний та когнітивний аспекти перекладу 440

Наталія Рябокінь, Ніна Тіганова

Сучасна іноземномовна поезія 21 століття 446

Наталія Рябокінь

Дискурс науково-технічного спілкування, його класифікація та особливості 448

Наталія Рябокінь

Особливості німецькомовної та іспанськомовної літератури кінця 20 — початку
21 століття..... 452

Катерина Сидоренко

Лінгвістичні особливості назв фільмів..... 454

Юлія Сирота, Наталія Смолінська

Методика проблемного вивчення художнього твору в школі на прикладі роману
Ф.С.Фіцджеральда «Великий Гетсбі» 456

Василь Ткаченко

Аналіз оригінальних рекламних текстів і їх перекладів 458

Антон Циніцкий

Компаративний аналіз англомовних і українськомовних ЗМІ 459

Інна Янченко

Трансформація ролі викладача іноземної мови: технології та гуманізм у VUCA-
світі 462

ПЕРЕДМОВА

IX Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу» присвячена осмисленню ключових напрямів цивілізаційного розвитку сучасного світу та України. Її інтерактивні панелі зібрали вчених, організаторів освіти, науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків, здобувачів різних ступенів освіти. На конференції представлено доповіді докторів та кандидатів юридичних, політичних, економічних, філософських, педагогічних, історичних наук, практикуючих юристів, економістів, педагогів та інших фахівців.

У збірнику матеріалів представлено доповіді та повідомлення наукового зібрання вчених, які присвячені аналізу політико-правових, соціально-філософських, освітньо-педагогічних, фінансово-економічних та інших вимірів інноваційного розвитку України та світу. Окремо звернено увагу на протидію України російській військовій агресії та окреслено шляхи повоєнної відбудови країни.

Висловлюємо щирі вітання авторському колективу цього річного збірника, всім учасникам наукового зібрання. Зичимо доброго здоров'я, подальших наукових успіхів і нових відкриттів. Переконані, що Ваша праця стане вагомим внеском в осмислення ключових питань розвитку сучасного світу та України.

Із щирою пошаною

Надія Мякушко,

голова редакційної колегії,

докторка філософії, кандидатка політичних наук,

директорка Полтавського інституту економіки і права

ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку

людини «Україна»

Semenenko_Infliatsiini_ochikuvannia.pdf

3. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса. URL : <https://studentam.net.ua/content/view/5205/132/#:~:text=На%20думку%20Кейнса%2C%20не%20варто,решень%20щодо%20заощаджень%20та%20інвестицій>
4. Історія економіки та економічної думки : підруч. / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, О. В. Длугопольський [та ін.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. Тернопіль : ТНЕУ, 2015 792 с. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/26360>
5. Як Національний банк може впливати на інфляцію, використовуючи облікову ставку. URL : <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/keyrate-inflat>
6. Національний банк України. Інфляційний звіт. Квітень 2024 року. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2024-Q2.pdf

ВИЗНАЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Людмила Малярець,

*д.е.н., завідувачка кафедри економіко-математичного моделювання
Харківський національний економічний університеті імені Семена Кузнеця*

Олексій Бударін,

*аспірант кафедри економіко-математичного моделювання
Харківський національний економічний університеті імені Семена Кузнеця*

Тетяна Скляр,

*аспірантка кафедри економіко-математичного моделювання
Харківський національний економічний університеті імені Семена Кузнеця*

В сучасних складних економічних умовах особливо актуальним є вирішення проблеми імпортозаміщення на промислових підприємствах. Розглядаючи імпортозаміщення на підприємстві, як процес забезпечення ефективності діяльності шляхом виробництва власної конкурентоспроможної продукції з високою доданою вартістю та з високою якістю за міжнародними стандартами, який супроводжується заміщенням імпортованих сировини, матеріалів та комплектуючих вітчизняними, диверсифікацією виробництва якісної продукції нижчої вартості для реалізації на внутрішньому ринку, встановлено необхідність його оцінки.

Оцінювання імпортозаміщення на різних рівнях управління національному, галузевому, секторальному, суб'єктів господарювання, відрізняється за змістом та інструментами. Дослідженням проблем імпортозаміщення займалися багато вітчизняних вчених, а саме Геєць В.М. [1], Ващенко Т. В. [2], Іщук С.О., Созанський Л.Й. [3], Кундицький О.О. [4], Лупак Р.Л. [5], Мельник Т.М., Пугачевська К.С. [6], Пазізіна К.В., Пазізіна С.М. [7], Нікішина О.В. [8] та інші. В своїх працях вчені, в основному, зосереджували увагу на розгляді імпортозаміщення національної економіки, зв'язку його з економічною безпекою країни, і лише окремі праці присвячені вирішенню проблем імпортозаміщення на підприємстві. Також, аналіз досліджень означених вчених свідчить, що імпортозаміщення на промисловому підприємстві може здійснюватися в двох напрямках: заміщення імпортованих сировини, матеріалів та комплектуючих; вироблення імпортозамінної продукції на внутрішньому ринку.

Поняття потенціал імпортозаміщення підприємства є новим. Аналіз сучасних концепцій потенціалу підприємства, експортно-імпортної діяльності спонукає визначити потенціал імпортозаміщення підприємства як здатності та можливості заміщення імпортних сировини, матеріалів та комплектуючих у виробництві продукції та виробництва імпортозамінної продукції для реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринках з метою забезпечення ефективності діяльності.

Слід також сказати, що показником імпортозалежності ресурсної складової підприємства є частка імпортованих сировини, матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів у загальному обсязі витрат на виробництво продукції на підприємстві, а показником виробництва імпортозамінної продукції підприємства – частка виробленої імпортозамінної продукції у загальному обсязі виробленої продукції.

Визначення потенціалу імпортозаміщення на промислових підприємствах та впливу його на ефективність діяльності підприємства рекомендується здійснювати у відповідній послідовності етапів, а саме: 1) аналіз стану та розвитку галузі; 2) аналіз внутрішнього та зовнішнього ринку; 3) аналіз економічного потенціалу підприємства; 4) визначення напрямів імпортозаміщення на підприємстві; 5) аналіз структури витрат у розрізі імпортованих сировини, матеріалів, комплектуючих та напівфабрикатів на підприємстві; аналіз товарного портфеля підприємства; 6) оцінювання цінових характеристик продукції; оцінювання прибутковості товарних груп відносно прибутковості ринкового портфеля; 7) аналіз якості та конкурентоспроможності продукції; 8) організація ланцюгів поставок щодо імпортозамінної сировини або/та виробництва імпортозамінної продукції; 9) аналіз інвестиційного проєкту щодо імпортозаміщення на підприємстві; 10) оцінка впливу використання потенціалу імпортозаміщення на ефективність діяльності підприємства.

На багатьох вітчизняних підприємствах активно реалізують державну політику імпортозаміщення. Щодо вирішення проблем імпортозаміщення, то підприємством АТ «Українські енергетичні машини» освоєно виробництво робочих лопаток останнього ступеню низького тиску з титанового сплаву, які уже встановлені на Південно-Українську АЕС, Хмельницьку АЕС, Ровенську АЕС [9]. Також на підприємстві здійснюється виробництво робочих лопаток низького тиску третього та четвертого ступеню, які також уже працюють на Ровенській АЕС, Хмельницькій АЕС, Південно-Українській АЕС.

Важливу роль у здійсненні процесів імпортозаміщення на підприємстві відіграють сформовані конкурентні переваги. В процесі аналізу економічного потенціалу підприємства визначено конкурентні переваги, які представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Конкурентні переваги АТ «Українські енергетичні машини»

Вид конкурентної переваги	Зміст конкурентної переваги
Широкий асортимент продукції	Освоєна, виробляється та успішно використовується продукція різноманітної номенклатури турбінного та генераторного обладнання для ТЕС, АЕС, ГАЕС
Виробничі	Наявність виробничо-технологічного комплексу, який дозволяє збирати турбіни великої потужності

Ділова репутація	Наявність великої референції на поставку турбін в 45 країн світу, позитивні відгуки замовників щодо експлуатації продукції
Технологічні	Наявність технологічних підрозділів з розробки і освоєння нових, передових технологій. Наявність унікальних технологій.
За інноваціями	Наявність у структурі підприємства власних конструкторських підрозділів з великим досвідом створення конкурентоспроможних зразків енергетичного обладнання

Отже, уточнене визначення потенціалу імпортозаміщення на підприємстві поглиблює теорії імпортозаміщення, потенціалу підприємства, ефективності діяльності в цілому, а також конкретизує шляхи реалізації державної стратегії імпортозаміщення в країні.

Список використаних джерел:

1. Геєць В. М. Інституційна обмеженість інноваційних процесів у промисловому розвитку економіки України // *Економіка України*. 2014. № 12. С. 5-10.
2. Ващенко Т.В. Реалізація стратегії імпортозаміщення як запорука розвитку експортного потенціалу промислових підприємств // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. №3. С. 200 – 211.
3. Іщук С.О., Созанський Л.Й. Імпортозалежність економіки України: проблеми і шляхи їх вирішення // *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер. Економіка. 2020. Вип. 1(13). С. 23-32. Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1195697.pdf>
4. Кундицький О.О. Стратегія державного регулювання імпортозаміщення в аграрному секторі України // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. №10. С.60-62.
5. Лупак Р.Л. Державна політика імпортозаміщення в системі забезпечення економічної безпеки України: пріоритети та інструменти реалізації : монографія. Львів : Видавництво ННБК «АТБ», 2018. 527 с.
6. Мельник Т.М., Пугачевська К.С. Імпортозалежність економіки України і пріоритети селективного імпортозаміщення // *Економіка України*. 2016. №4. С. 29-44.
7. Пазізіна К.В., Пазізіна С.М. Імпортозаміщення в системі забезпечення економічних інтересів України // *Сталий розвиток економіки України*. 2013. №3. С. 42 - 45.
8. Нікішина О.В. Аналіз імпортозалежності та інституційне забезпечення селективного імпортозаміщення на агропродовольчих ринках України в умовах нестабільності / О.В. Нікішина // *Економіка: реалії часу*. Науковий журнал. – 2024. – № 3 (73). – С. 62-77. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2024/No3/62.pdf>
9. Сайт АТ «Українські енергетичні машини» <https://ukrenergymachines.com/>